

Lausunto

13.11.2025

VN/26120/2023
VN/26120/2023-YM-151

Oikeusministeriö
kirjaamo.om@gov.fi

Ympäristöministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle tietosuojalain ja henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain muuttamisesta

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle tietosuojalain ja henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain muuttamisesta.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan mahdollistettavaksi hallinnollisten seuraamusmaksujen määrääminen viranomaisille ja julkishallinnon elimille tietosuojalainsäädännön rikkomisesta. Esitysluonnoksessa ehdotetaan lisäksi täsmennettäväksi tietosuojalainsäädännön rangaistussäännöksiä sekä säädettäväksi rajoituksista rekisterinpitäjän velvollisuuteen ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta rekisteröidylle.

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan ehdotetuilla hallinnollisia seuraamusmaksuja koskevilla säännöksillä voisi olla henkilötietojen suojaa edistäviä vaikutuksia. Seuraamusmaksun mahdollisuus voisi kannustaa viranomaisia ja julkishallinnon elimiä entistä paremmin varmistamaan tietosuojajelvoitteiden noudattamisen organisaatiossaan.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan ehdotetut muutokset seuraamusjärjestelmään eivät olisi kuitenkaan ongelmattomia, eivätkä kaikissa tapauksissa tehokkaitakaan. Viranomaiset käsittelevät henkilötietoja pääsääntöisesti lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi. Kuten esitysluonnoksessa on tunnistettu, viranomaisten toiminnan tarkoituksena ei ole taloudellinen voitto, ja viranomaisilla on vain harvoin vastaavaa omaisuutta ja varallisuutta kuin yrityksillä. Ehdotettujen seuraamusmaksujen tehokkuus olisi kyseenalainen erityisesti sellaisissa tapauksissa, joissa seuraamusmaksua ei olisi mahdollista maksaa rekisterinpitäjän käyttöön osoitetuista määrärahoista tai muusta rahoituksesta. Ongelmallista olisi myös se, että viranomaiselle määrättävä seuraamusmaksu supistaisi toimintaan käytettävissä olevia määrärahoja, mikä väistämättä vaikuttaisi lakisääteisten tehtävien hoitamiseen ja palvelujen tuottamiseen. Tällainen haitta viranomaisten tehtävien hoitamiseen jo ennalta tiukassa taloustilanteessa ei vaikuta perustellulta, ottaen huomioon, ettei esityksessä ole selkeästi tuotu esille, miten nykyisin käytössä olevat valvontatoimenpiteet ovat olleet riittämättömiä tai tehoittomia.

Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota myös esitysluonnoksessa esiin tuotuihin haasteisiin, jotka liittyvät Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtoriin. Valtorilla on merkittävä rooli ICT-palvelujen hankinnassa ja toimittamisessa virastoille, ja sitä kautta henkilötietojen käsittelyyn liittyvien vaatimusten määrittelyssä ja lainmukaisessa käsittelyssä. Ministeriön näkemyksen mukaan seuraamusmaksun pelotevaikutus olisi Valtorin osalta olematon, mikäli sille tulisi käytännössä osoittaa

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4-10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo.ym@gov.fi

lisärahoitusta seuraamusmaksun maksamista varten. Ministeriö korostaa, ettei mahdollista seuraamus-maksua tulisi kattaa missään tilanteissa ainakaan Valtorin asiakkaiden maksamien palvelumaksujen korottamisella.

Ympäristöministeriö kannattaa esitysluonnoksessa ehdotettua rajausta siitä, että hallinnollista seuraamusmaksua ei voitaisi määrätä tilanteissa, joissa viranomainen tai julkishallinnon elin luovuttaa henkilötietoja asiakirjajulkisuuden ja henkilötietojen suojan yhteensovittamiseksi. Seuraamusmaksun uhka tilanteissa, joissa viranomainen noudattaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain tai muun asiakirjajulkisuuteen sovellettavan lain säännöksiä, todennäköisesti kaventaisi julkisuusperiaatteen toteutumista käytännössä. Muutoinkin ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että seuraamusmaksuja koskevat säännökset korostaisivat yksityisyyden suojaa mahdollisesti ongelmallisella tavalla perusoikeus- ja seuraamusjärjestelmän kokonaisuudessa.

Lisäksi ministeriö kannattaa ehdotettuja rajoituksia rekisterinpitäjän velvollisuuteen ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta rekisteröidylle. Ministeriön näkemyksen mukaan rajoitukset ovat tarpeellisia tietosuojalain 34 §:n 1 momentissa tarkoitettujen yleisten intressien ja oikeuksien takaamiseksi.

Seuraamusmaksujen käyttöön ottamisen sijasta ympäristöministeriö katsoo, että rekisterinpitäjille ja henkilötietojen käsittelijöille tulisi antaa nykyistä enemmän ohjeistusta ja neuvontaa ennakoivasti. Tietosuojalainsäädäntö on tulkinnanvarainen ja haastava kokonaisuus, joten lainsäädännön soveltamiseen tarvittaisiin pikemminkin kansallisen tietosuojaviranomaisen ennakkollista ohjausta ja neuvontaa kuin jälkikäteistä valvontaa ja sanktioita.

Ylijohtaja

Ismo Tiainen

Henkilöstö- ja hallintojohtaja

Heidi Sederholm

Liitteet

Jakelu

OM Oikeusministeriö

Tiedoksi

VN/26120/2023-YM-151

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: